

RODEZIJA NESUTINKA ILGIAU BELAUKTI

KARIUOMENĖS VADOVYBĖ KERŠYJA INDONEZIJOS KOMUNISTŲ PARTIJAI

JAKARTA. — Indonezijos kariuomenės vadai nejuokais supyko ant komunistų. Turėdami pilną kontrolę sostinės gatvėse, karo vadai nepaiso prezidento Sukarno švelnių žodžių ir raminančių frazių. Komunistai yra persekiojami, gaudomi ir areštuojami. Patys didieji komunistų partijos vadai kažkur slapstosi. Kariuomenės rankose esančios radijo stotys ir spauda vis griežčiau pasisako prieš komunistus ir jų bandytą sukilimą. Moslemų jaunimo grupės netrukdomos siaučia Jakartos gatvėmis griaudamos ir deindamos komunistų partijos įstaigas.

Prieškomunistinės demonstracijos vyksta daugely Indonezijos miestų. Jakartoje demonstrantai sudėgino komunistų moterų organizacijos būstinę ir išplėšė, sugriovė komjaunuolių namus. Sudėginti tapo ir prokomunistinės darbo unijų federacijos rūmai.

Suėmė daug komunistų

Kariuomenė Jakartoje suėmėsi jau virš 1,000 vadovaujančių komunistų. Jų tarpe yra keli partijos centrinio komiteto nariai. Kareiviai konfiskavo 262 šautuvus, kurių daugumas gaminti Kinijoje. Kariuomenės radijas sako, kad rasti nemažai kiekiai įvairios literatūros ir dokumentų, kurie aiškiai įrodo, kad komunistai planavę rugsėjo 30 dienos sukilimą. Jakartoje grupė komunistų pasislėpė modernname "Indonezijos" viešbutyje. Grupė kareivių keturįs čia atradusi suėmė. Penktas bandė iškopti per langą ir krisdamas iš trečio aukšto užsimušė.

Netarų vakarų draugu

Vienas aukštias Indonezijos kareivius, neskelbdamas savo pavardės, pareiškęs TWS žinių agentūros korespondentui, kad kariuomenė tol demonstruos prieš komunistus, kol prezidentas Sukarno uždarys Indonezijos komunistų partiją. Kartu korespondentai buvo įspėti negalvoti, kad Indonezija dabar tapsianti neokolonialistų drauge. Indonezija ir toliau liksianti imperialistų priešininke.

Kai kuriose vietose moslemų demonstracijos pasidarė tokios didelės ir triukšmingos, kad kariuomenės komendantai buvo priversti tvarkos dėliai įvesti draudimus pasirodyti gatvėse. Kovos kai kuriose Javos provincijose tebevyksta tarp komunistinių grupių ir kariuomenės dalinių.

Vakarų pasaulio diplomatai galvoja, kad naujieji įvykiai Indonezijoje nepadarys iš jos vakarams palankios valstybės, tačiau laukiama, kad jos santykiai su komunistine Kinija žymiai atšals. Šiuo metu Sukarno politinė ateitis priklauso nuo kariuomenės vadų palankumo. Indonezijos gyventojų masės yra labai sukrėstos šešių žymių karo vadų žudynėmis. Kurį laiką bus labai neparanku prezidentui bičiuliauti su komunistais. Tuo tarpu, kariuomenės dabartinė akcija prieš komunistų partiją, gali komunistams labai pakenkti ir ją sužlugdyti kaip politinę Indonezijos jėgą.

WASHINGTONAS. — Senatorius Thomas Dodd pareiškė, kad Dominikonų respublikoje yra rimtas pavojus, kad komunistai paims valdžią. Jie jau dabar turi nemažai svarbių postų vyriausybėje. Apie 10,000 ginklų buvo išvežta ir paslėpta provincijoje. Komunistai kontroliuoja Santo Domingo universitetą ir laikraščius.

IŠ VISO PASAULIO

LONDONAS. — Kinija, britų spaudos žiniomis, nutarusi nedalyvauti Afrikos-Azijos valstybių galvų konferencijoje, nes jai nepavyko praveisti savo sumanymų ir izoliuoti sovietus, kurių dalyvavimui spalvotųjų rasių konferencijoje kinai nepageidauja.

NEW YORKAS. — Italijos užsienio reikalų ministeris Fanfani, kuris yra JT asamblėjos prezidentas, sekmadienį New Yorko gatvėje parkrito ir susižeidė koją.

SEOULAS. — Šiaurinėje Korėjoje komunistai švenčia 20 metų sukaktį nuo komunistų partijos įkūrimo.

ERANKULAM. — Indijoje įsikūręs Tibeto Dalai Lama pareiškė, kad jis kreipsis į Jungtines Tautas, prašydamas svarstyti Kinijos agresiją prieš Tibetą.

Vietnami Vokietijoje pareiškė protestą Rytų Vokietijos valdžiai už tai, kad jos pasienio sargybiniai apšaudė vokiečių bebėgantį per sieną vakarus.

SANTO DOMINGO. — Tarptautinė komisija važinėjo po sukilusių laikytą Santo Domingo miesto dalį, ieškodamas sukilėlių turėtų ginklų. Be žinios dingto tūkstančiai šautuvų ir kulkosvaidžių. Sukilėlių vadai sakosi nežiną, kur dingo ginklai.

BELGRADAS. — Italijos premjeras Aldo Moro ateinantį mėnesį važiuos oficialaus vizito į Jugoslaviją.

NEW DELHI. — Indijos ir Kinijos pasienyje įvyko susišaudymas. Kinijos kareivių grupė buvo įdėjusi į Indijos pusę. Indija įteikė Kinijai protestą.

JAKARTA. — Indonezijos moslemų organizacija ruošiasi siųsti savanorius padėti Pakistanui kariauti su Indija.

KAIRAS. — Du Egipto kariuomenės trokai susidūrė kelyje ir užsiedė. Žuvo aštuoni kareiviai, smarkiai apdegė 19.

EVREUX. — Prancūzijoje 1,200 komunistų demonstravo prie amerikiečių karinės aviacijos bazės.

KARACHI. — Pakistanas skundžiasi, kad indai laužo paliaubų susitarimą ir puola Pakistano kariuomenės pozicijas šiaurinėje fronto dalyje.

BELGRADAS. — Jugoslavija ir Kuba susitarė nereikalauti vieni iš kitų kelionių vizų. Abiejų kraštų piliečiai galės laisvai važinėti.

WASHINGTONAS. — Prezidentas L. Johnsonas paskyrė Franklin Williams Amerikos ambasadoriumi Ghanoje. Anksčiau jis buvo JT delegacijos nariu.

MANILA. — Amerikos 7-tasis jūrų laivynas laikinai yra pavestas vadovauti admiralui Williams. Laivyno vadas admiralas Blackburn serga ir guli ligoninėje.

Prezidentas Johnsonas prapiautoje vietoje dar jaučia skausmą, bet jis kiekviena diena taisyti. Sekmadienį jis du kartus buvo atsikėles ir pasimatė su visa eile sužeistų karių. Prezidentas gavo didką pluoštą sveikinimų ir gėlių, kurias jis dalinasi su sužeistaisiais.

JAV KAVALERIJA PRADĖJO PUOLIMĄ

Hanojaus vadai švelnina savo sąlygas

SAIGONAS. — Pietų Vietname amerikiečiai pradėjo dvi didesnio masto ofenzivas. "D zonos" džunglėse Amerikos parašiutininkai, padedami Australijos batalijono "šukuoja" tankias džungles 80 mylių nuo Saigono. Toliau šiaurėje Sou Tinh slėnyje pirmą kartą didesnę akciją pradėjo senieji atvykusi Amerikos 1-ji kavalerijos divizija, kuri šiais laikais arklų vietoje vartoja helikopterus ir lėktuvus. Kavaleristai iš oro nusileido tiesiog į apsuptas džungles. Jiems padeda apie 5,000 vietnamiečių. Manoma, kad šiame slėnyje yra apie 3 batalionai Viet Congo kariuomenės.

Apsuptą vietovę sekmadienį tris kartus puolė iš Guamo salos atskridę didieji Amerikos bombonešiai Valian helikopteriai užėmė vakarių slėnio parkraštį. Helikopteriai atvežė ir nemažus 105 mm artilerijos pabūklus, kuriuos kavaleristai tuojau paleidė į darbą.

Tuo pačiu metu dideli Vietnamo daliniai pradėjo sūpti slėnį iš šiaurės, rytų ir pietų. Tikimasi, kad šiame slėnyje yra visas pulkas komunistų kareivių. Jų tarpe žvalgybos žiniomis yra nemažas kiekis sunkiųjų kulkosvaidžių ir patrankų.

Staugus puolimas

Kariniai korespondentai susidomėję seka naujosios ginklo rūšies — modernios kavalerijos veiksmus. Helikopteriai atvežė kareivius už 15 minučių po nusileidimo jau ėmė šaudyti iš artilerijos pabūklų. Komunistai kelis helikopterus pašovė ir priverė nusileisti. Viename buvo trys karo korespondentai ir CBS televizijos bendrovės kamera. Visi jie liko sveiki.

Teroristai puolė vietnamiečių policiją pačiame Saigone. Keturi policininkai žuvo. Nauji karo veiksmai užsiliepsnojo šiaurėje prie Hue miesto. Čia žuvo 20 komunistų ir 6 buvo paimti nelaisvėn.

Šiaurės Vietname Amerikos lėktuvai puolė karinius taikinius dieną ir naktį. Keliuose miestuose buvo išmėtyta apie 6 milijonai propagandinių lapelių.

Vengrijos ministerio kalba

Politiniamie Vietnamo karo fronte atsirado ženklų, kad Hanojaus režimas pradeda švelnėti ir mažinti savo reikalavimus. Vengrijos užsienio reikalų ministeris, kalbėdamas Jungtinės Tautos, pareiškė, kad šiaurės Vietnamas pradėtų kalbėtis dėl taikos jau nebereikalaujamas, kad Amerika išvežtų savo kariuomenę. Šitokią sąlygą Hanojus yra statęs visuose savo ankstyvesniuose pareiškimuose.

TAIPEI. — Formozos prezidentas Chig Kai Shekas kinų tautinės šntės proga pasakė kalbą, kurje jis giriasi, kad Tautinės nijos karo pajėgos galėtų vies pačios, be kitų pagalbos nursti Kinijos komunistinį reąą.

Chiang Kai Shekas nurodė, kad kiekviena kiniečio šventa pareiga yra pintis savo tėvynės išlaisvinimui iš komunistų jungo ir atstumu Azijoje taikos. Jis pavadė gyvenimą Kinijoje "pekiška" skatino visus dirbti, kad žmonai tame pragare gyvenatė brolių būtų išvaduoti.

Laleid, N. J., kažkas nakėti sudėgi du negrams naujai pastatytamus. Šioje apylinkėje anku negrų nebūdamo. Manoma, d padegėjas uždegė namus vmas rasinės neapykantos

VĒLIAUSIOS ŽINIOS

Prezidentas Johnsonas pradėjo ligoninėje pats vaikščioti ir virš valandos kalbėjosi su viceprezidentu Humphrey. Daktarai patarė prezidentui daugiau gulėti ir ilsėtis, o mažiau rūpintis valstybės reikalais.

Iš komunistinės Kubos atvyko dar vienas laivelis su 17 pabėgėliu. Jie pasakoja, kad tūkstančiai kubiečių ruošiasi išvažiuoti.

Tarptautinis olimpinis komitetas Madride nutarė, kad 1968 metų Olimpiadoje turės būti dviejų Vokietijų komandos. Iki šiol olimpinuose žaidimuose Vokietija buvo atstovaujama vienos, abiejų Vokietijos dalių rinktinės.

Pietų Vietname 1-mos kavalerijos divizijos daliniai savo pirmame mūšyje nušovė 75 komunistus ir 48 paėmė nelaisvėn. Ši divizija yra specialiai apmokyta kovoti džunglių sąlygose.

Pabėgėliai Kuboje nušovė sargybini

HAVANA. — Kubos vyriausybė, matyt, susirūpino, kad toks didelis skaičius kubiečių ruošiasi išvažiuoti iš Kubos, pasinaudodami Fidel Castro pasigyrimu, kad nė vienas nebus trukdomas.

Havanos radijas pranešė, kad šiose Kubos pakrančių sargybiniai. Radijas įspėjo, kad tokie įvykiai gali apsunkinti tarp Amerikos ir Kubos vedamus pasitarimus, kuriais norima aptarti tvarkingą išvykstančiųjų pervažimą.

Tuo tarpu iš Kubos vis daugiau atplaukia laiveliai su pabėgėliais. Kai kurie su nustebimu pasakoja, jog komunistai visai nevaržė jų išvykimą. Valdžia duodanti nemokamai maistą ir kuro laivams.

Kubos pabėgėlių tarpe Floridoje yra jau ir tokių, kurie galvoja apie sugrįžimą atgal į Kubą. Jie sako, kad dabartinė valdžios laikysena rodo, kad Castro ieško susitarimo su Amerika. Anksčiau ar vėliau Amerika užmėgs santykius su Kubos komunistais, ypač jei pagerėtų santykiai tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos.

Chiang Kai Shekas neprašė pagalbos

Chiang Kai Shekas nurodė, kad kiekviena kiniečio šventa pareiga yra pintis savo tėvynės išlaisvinimui iš komunistų jungo ir atstumu Azijoje taikos. Jis pavadė gyvenimą Kinijoje "pekiška" skatino visus dirbti, kad žmonai tame pragare gyvenatė brolių būtų išvaduoti.

JAV pritaria britams

Amerikos valstybės sekretorius Rusk, pirmadienį tarėsi su britų užsienio reikalų ministru Stewart. Rusk dar kartą patvirtino Amerikos nusistatymą, kad britų pažiūra į Rodezijos ateitį yra teisinga. Palkiti Rodezija baltųjų mažumos rankose būtų neteisinga. Rodezija visa laiką liktų Afrikoje trinties ir nesusiurpatimų židiniu, panašiai, kaip juo yra nacionalistinė politika vedanti Pietų Afrikos respublika, kur negrų teisės yra

BRITANIJAI NEPAVYKO SUSITARTI DĒL RODEZIJOS KRAŠTO ATEITIES

LONDONAS. — Britanijos pastangos susitarti su Rodezijos premjeru Ian Smith nepavyko. Premjeras Wilsonas dar kartą buvo susitikęs Smith pirmadienį, tačiau pasitarimai nieko naujo neatnešė — abi pusės liko prie savo nuomonių. Dar nežinia, ką dabar darys Rodezijos vyriausybė — ar tuoj pat paskelbs Rodeziją nepriklausoma valstybe, ar dar lauks. Daugelis įtakingų Rodezijos grupių spaudžia vyriausybę tuoj pat skelbti nepriklausomybę ir nebijoti britų ir kitų grasinimų.

Britų buvusios kolonijos ir protektoratai veik visi pradėjo nepriklausomą gyvenimą tvarkingai, pasilaikydami britų įvestas demokratinio valdymosi formas. Rodezijoje, tačiau, britų akimis žiūrint, demokratijos dar nėra. Kraštas, kuriame yra apie 4 milijonai gyventojų yra valdomas baltųjų mažumos, kuri sudaro apie 220,000 gyventojų. Jų rankose yra ne tik didelė dalis pramonės ir prekybos, bet ji valdo žemės ūkį ir administruoja visą kraštą visiškai be negrų pagalbos.

Dešinieji laimėjo Turkijos rinkimus

ANKARA. — Turkijos parlamento rinkimuose daugiausiai vietų netikėtai laimėjo dešinio sparno, Amerikai draugiška teisingumo partija. Nors dar nevisi rinkimų būstai suskaičiuavo paduotus balsus, tačiau atrodo, kad teisingumo partija turės ryškia daugumą.

Kampanijos metu ši partija kaltino valdančius respublikonus, kad jie yra palankūs komunistui ir veda Turkiją komunistinio link. Rinkėjai todėl ir pasmerkė valdančiąją Ismet Inonu partiją teudodami jai tik 140 vietų iš 450 parlamento narių. Teisingumo partija tikisi gauti apie 260 vietų.

Naujai įkurta darbo partija, kuri smerkė Nato ir sakė prieš Ameriką nukreiptas kalbas, gavo tik 10 vietų.

maskvoje planuos — visi kiti gamins

MASKVA. — Sovietų laikraštis "Pravda" sekmadienį paskyrė pirmą puslapį naujoms komunistų partijos įvestoms reformoms sovietų pramonėje ir prekyboje. Nuobodžiais žodžiais laikraštis įrodinėjo, kad panaikinus 1958 metais įvestą sistemą, kuri sukūrė teritorines planavimo įstaigas, ateityje viskas daug geriau seksis.

maskvoje planuos — visi kiti gamins

Laikraščio straipsnis neigia, kad ir toliau liks griežtas centrinis planavimas, tik jis bus vykdomas kitose įstaigose-ministerijose ir specialiai įkurtose pramonės atskirų šakų tarybose.

Viską suglaudus, komunistų laikraštis nurodo, kad vyriausybė nori daugiau ir geresnes kokybės gaminių, negu anksčiau. To ateity ir būsią siekiama.

varžomos ir kur baltieji valdo patys vieni.

Rodezija gerai pasiruošusi

Rodezija jau eilę metų ruošėsi dabartiniam momentui. Ji turi gerai organizuotą kariuomenę ir policiją. Rodezija netiki, kad britai siųstų savo kareivius į Rodeziją. Blogiausia, kas gali įvykti, yra ekonominės sankcijos ir Rodezijos boikotavimas prekybos srityje. Vietinių savo gyventojų sukilimų ar riaušių Rodezijos valdžia nesibijo. Jos rankose yra gerai ginkluota baltųjų kariuomenė, kuri turi ir nemažai modernių lėktuvų bei tankų.

Britų premjeras Wilsonas yra pasiruošęs susaukti iš atostogų parlamentą, jei paaiškėtų, kad Rodezija, nežiūrėdama visų grasinimų ir patarimų, paskelbtų vienašališkai atsiskirianti nuo Britanijos karūnos.

NEVISIEMS BUVO GERA MANITOANOJE

Žmonių kankinimas kaip pramoga

XII

Irokvojai buvo vadinami Amerikos spartiečiai (spartanai), labiau negu kitos indėnų gentys ir tautos įsipratinę į kietą, nepelintą gyvenimą, spartaniškai užsigrūdinę be murmėjimo pakelti sunkenybes ir be dejavimo nelaimės. Dėlto škausmą buvo žiūrėma kaip į vieną blogybę, kurią reikia nugalėti savo atkaklumu. Primityvių tautų gyvenimas dykumoje niekuomet nebuvo lengvas, juo labiau šaltosios zonos, kaip Kanadoje ir JAV šiaurinėse valstybėse, su dideliais speigais, giliu sniegu, be kelių, be susisiekimo priemonių. Mums stačiai nebeįsivaizduojama, kaip žmogus galėjo pakelti "operaciją" titažiniu peiliu išpiaunant giliai įsmigusią vylęčią arba akmeniniu plaktuku išmušant sopantį dantį! Dėlto, skausmas pasidarė savotišku sportu — kas daugiau gali iškęsti... Iš kentėjimo, savęs kankinimo ir kito kankinimą belieka vienas žingsnis. Tam daug prisideda ir tikėjimo aiškintojai, kurie originaliai humaniškesnį gyvenimo filosofiją palaipeniui išverčia į tikėjimo karikatūrą su išoriniais ritualais, išsiginstantiais iki žmonių aukojimo bei kūno dalių valgymo.

Kančia ir kankinimas pas Irokvojus prieš ir po baltųjų atėjimo metais buvo pasiekę žiauriausio laipsnio, o karo belaisvių galabijimas — tikru sužvėrėjusių laukinių sportu. Dėlto kankinamųjų riksmas prislopino net tokių humaniškesnių mesijų, kaip Teharonhiavagono, Degandavidos ir Hiavatos mokslą.

Kai kurie Irokvojų papročiai ir tų papročių praktika europiečiams kraują vertė sustingti ir ta savo klaukia praktika didžiai sumažino Penkių Tautų Federacijos ir jos Konstitucijos pavy-

dį. Kaip Thomas R. Henry knygoje "Dykumos Kristus" (Wildernes Messiah) rašo: "Kankinamųjų rinksmas dykumoje kurtino evangelijos skelbimą"... Karo belaisviai, kurie netiko adaptuoti į nelaisvę pagavusiojo šeimą, buvo nužudomi. Kur silpni, sužeisti, tiems paprastai būdavo galva sutraiškoma; kurie pagauti buvo tinkami kančioms, tie buvo pirma prikankinami ir pagaliau sudeginami. "Bet tai buvo transakcija tarpe džentelmenų", rašo T. Henry, "kurios negalima nė lyginti su sadistinėmis eretikų ir raganyų egzekucijomis ant lauko tų pačių laikų Europoje".

Irokvojų drąsuolis, eidamas į karą, žinojo, kas jo laukia, jei patektų į nelaisvę, dėlto tą riziką savanoriškai pasiėmė. Tai buvo sportas, statant ant kortos kitų arba savo gyvybę: arba parsiėsi kito skalpą, arba sumokėsi savąja galva. Psichologai randa daug ko pasimokinti iš tų karo belaisvių nusiteikimo. Jie, patekę į priešo rankas, savo baisų likimą priėmė kaip kokią aukštą garbę: jie kalbėjosi ir juokavo su savo sugavikais, jiems šoko ir dainavo ir bendrai nenuobodžiavo iki pačios paskutinės valandos, kada kankinimas prasidėdavo.

Pats kankinimas ir deginimas buvo atliekamas, kaip krinikininkai rašo, "pagarbiai ir ceremoningai", kaip ir dera narsiems vyrams ir tauriems priešams. Kankindavo ir degindavo su įvairiausiais "pamarginimais" ir pavairinimais. kokių tik pats nelabasis gali išgalvoti, bet kankintojai savo pareigą atlikdavo "su nuoširdžios užuojautos ir simpatijos išraiška". Vienas jėzuitas stebėtojas rašo, kad vienos genties vadas labai piktai sutarė savo jaunuomenei, kuri nerimtai elgėsi ir "vaikščiojo į kriu-

Prezidentas Johnsonas kartu su savo žmona atvykęsda ligoninė, kur jam penktadienio rytą buvo padaryta vidurių operacija. Jam buvo išpakuoti prieraušai tuizis. Šeštadienio prezidentas pasiskundė, kad prapiauta vieta skauda, s gydytojų buvo raginamas savo kambarį kelis kartus pavaikščioti. Gydytojai nori, rezidento kojų raumenys nesusilpnėtų.

mus" kankinimui vykstant, pavadinamas jų elgesį negarbingu, nemoralu ir nevertinimu kankinio gerų norų, kurs savo mirties agonijoje stengėsi jiems suteikti spektaklį...

Aiškinama, kad kautynėse pagautų belaisvių kankinimas buvo sena laukinių genčių praktika. Kadangi vykdavo nuolatniai, nepaliaujami karai, viena gentis prieš kitą, dėlto karių niekuomet nebuvo per daug, dėlto kiekvieno kario netekimas buvo didelis nuostolis. Kad kariai patys nepabėgtų ar į nelaisvę nepasiduotų, jie buvo kankinami, ir su laiku pasidarė lyg ir neratytas kariaujančiųjų pusių susitarimas, kad viena pusė kankino pagautus antrosios pusės karius, ir priešingai. Tame kankinime būta ir savotiško humaniškesumo. Pavyzdžiui, vyrams sugrįžus iš žygio su belaisviu, genties ar kaimo moterys belaisvį gražūsiai perrengia, geriausiai pamaitina ir visi jam rodo užuojautą ir simpatiją, bet tuo pačiu metu rengia jam kankinimo "ceremoniją" ir tariasi dėl kankinimo būdų.

Jėzuitas Francois le Mercier aprašo vieną Indėnų...

Buvo parvestas Irokvojus, paimtas Huronų į nelaisvę, vardu Saouandancoua, su žiauriai sužalotom abiem rankom.

Jis buvo priimtas su dideliu mandagumu. Geriausias valgis, kepta šuniena, buvo jam patiekta. Paskui jis buvo pristatytas Huronų viršininkui, kurio rankose dabar buvo jo likimas. Senasis viršininkas buvo malonus ir gallesčio pilnas.

"Mano gimnaiti, kai aš išgirdau, kad tu ateini, aš nudžiūgau", jis pasakė, "Aš planavau, kad tu pasiliksi su manim ir užimsi vietą to, kurio aš netekau. Deja, kai dabar matau, koks tu sužalotas, su sutraiškytomis rankomis, kurių niekada nebegalėsi panaudoti, aš pakeičiau savo nuomonę. Dėl to būk drąsus ir pasiruošk šią naktį mirti kaip narsuolis".

Belaisvis šaltai paklausė, kokios rūšies jam mirtis numatoma.

"Ugnimi", atsakė senis. "Gerai", atsakė belaisvis taip pat ramiai.

Neapsakomai švelniai ašarų pilnomis akimis užmušto Hurono sesuo įnešė lėkštę maisto ir padėjo priešais belaisvį. Huronų karys atnešė jam pypkę, nušluostė nuo jo veido prakaitą ir plunksnine vėduokle vedino prieš jo veidą šiltą orą. Pietų metu jam buvo suruoštas atsiveiklinimas. Belaisvis kreipėsi į Hurono žodžiais: "Mano broliai, aš jau greit mirsiu. Darykite su manim kuo blogiausiai. Kančių nei mirties aš nebijau".

Platformėje juose namo šonuose buvę kankinimo žiūrovų. Tarp tatumų ir lauzų eilėje stovėdama karalia, rankose laikydama gančią eglės "smalką" ardiepsnojantį beržo žievės kamį. Vėl ir vėl belaisvis buvo vamas bėgti per tą baisią dėčių žibintų šerengą. Kartkanis jam buvo leidžiama atsitipti ir jis buvo apiplamas šiu vandeniu.

Kančia buvo atjinta. "Kankinys rėkė kaip žuvusi vėlė", rašė toliau tėvafercier savo perdėtinimais į ryžiu. "Visa minia jo riksmą pėgdžijo arba tyčiojosi baises šūkavimais. Reikėjo ten būfir pamatyti, kaip atrodo tikrPragaro vaizdas.

Visa gentis pasarė lyg karštligės apėsta. Pirmilskantias liepsnas ir iš jų idančius tirštus dūmus tie barbaai, visi rėkdami iš visų gerklų nuodėgalius savo rankose metiguodami atrodė kaip tikri demonai.

Dažnai jie jį sącupdavo jau pasiekusj kabinogalą; kai kurie nustverė jo jau sulaužytas rankas, iš visų jėgų lauždami jų kaulus: kiti jį iš visų smailėdavo ant sušę rankų virves, tą virvę iš abiejų pusių iš visų jėgų tempė; jei jis pervargęs stabterėjo atsikvėpti, jie vertė jį sėstis ant karštų pelenų ir degančių anglių...

"Su pasibaisėjimu aš visa tai aprašinėju Jūsų Garbei, bet Dievas leido, kad bevarant septintą raundą jo jėgos jį apledo. Jam ant karštų anglių minutėlę pagulėjus, jie kaip paprastai bandė jį prikelti, bet jis nebejudėjo, ir vienas tu mėsininkų, prikišęs degantį pagalį prie jo šlaunių, staiga jį prikėlė. Dabar kapitonas nutarė, kad jis turi sulaukti dienos šviesos ir užkėlė jį ant matraco. Daugumas ugniaviečių buvo užgesinta ir daugelis nuėjo namo. Belaisviui esant tokioj padėtyje visų rūpestis buvo, kad jis atsigaity, dėlto jie jį visaip gal-

vino, duodami gerti šalto vandens. Valandai praėjus jis pradėjo atsigaity ir atsimerkė. Dabar jam liepė giedoti. Jis pradėjo, pradžioje labai silpnu lyg mirstančiu balsu. Bet pagaliau pradėjo dainuoti tiek garsiai, kad buvo girdimas lauko pusėje.

Jaunuomenė vėl susirinko. Jie belaisvį pasodino. Žodžiu, jie pradėjo elgtis blogiau negu iki šiol. Vienas dalykas, mano nuomone, labai padidino jo kančios jausmą, tai kad nesimatė jokio pykčio nei pagiežos veiduose tų, kurie jį kankino, o priešingai — greičiau švelnumas ir žmoniškumas ir jų žodžiai labiau panešėjo į linksmą juokavimą arba draugiškumą ir gerų norų rody-mą... Nebuvo jokių nesuspriptomų, kas turi jį deginti. Visi tai darė neskubėdami, apgalvodami, kokių dar kančių prasimanis, ir tuo būdu leido jam ilgiau justsi deginimo kančią. Daugiausiai jie degino jo kojas, jas paversdami jį tokia padėti, kad mėsa kabėjo nudribusi skiautėmis. Ikišę į žaidžą nuodėgulį jie laikė, kol šis baises suklikdavo. Vos tik paliovos rėkti, jie vėl kiu nuodėgalius, pakartodami mių kartų, iš naujo įpūsdami ugnį, kuri būlavo begestanti laikant pridėjus prie žaidžos.

Kiti vyniojo aplinkui virves ir jas uždegė, kad kęstų lėto kepinimo agoniją.

Buvo tokių, kurie kankinio kojas dėjo ant raudonai įkaitintų kirvukų ir juos prie kojų spaudė. Būtumėte turėję girdėti mėsos čirškimą ir matyti iš jos kylančius dūmus, kurie net pro kabinos stogą laukan rūko. Bet kas nelaisvį labiausiai iš desperacija varė, tai tas apgalvotas juokavimas ir komplimentai pradedant jį deginti.

"A, tai negerai", sakė vienas, "kad mano dėdei būtų šalta. Aš tave pašildysiu!"

Kitas vėl sakė: "Dabar, kada mano dėdė teikėsi ateiti mūsų tarpe numirti, aš duoda jam do-

vaną. Aš atiduodu jam šį kirvuką", ir taip juokaudamas jis prispaudė raudonai įkaitintą kirvuką prie jo kojos. Taip darydami jie kartkartėmis jam dėjo į burną valgio ar pylė vandens, kad ištvėrtų iki ryto. Bet per visą tą kančių ir įžeidinėjimų laiką iš kankinio lūpų nepasigirdo nei vieno pikto žodžio.

Pradėjus aušti ir nusibodėjus bekankinti viduje, jie kankinį išvilko laukan ir užkėlė ant aukšto lauzo, pririšto prie medžio ir ten pradėjo degančiais pagaliais dar žiauriau kankinti, grūsdami degančius pagalius į gerklę, į užpakalinę angą, į akis, kepindami pečius ir t. t. ir t. t. Bet bijodami, kad nenumirtų kitaip, kaip nuo peilio, kai kankinys jau nebekvėpavo, jie puolėsi piaustyti nuo kūno kas vieną ranką, kas kitą, kas koją, pagaliau visą galvą, visas tas kūno dalis mesdami į minią, iš kur kūno dalys buvo skubiai nešamos kapitoniui, kad pasidarytų puotą, o iš likusio kūno tą pačią dieną buvo padarytas "balius".

"Mes grįžome namo mišų laidkyti", baigė tėvas LeMercier. Pakliui sutikome vieną tų laukinių ant jėšmo besinėšantį keptos rankos šmotą..."

Penki prancūzai jėzuitai misionieriai buvo Irokvojų genčių visai panašiai nukankinti ir visi yra kanonizuoti: tai karališko kraujo tėvas Jean de Brebeuf, Gabriel Lalemont, Isac Jogues, Jean Daniel ir Charles Garnier. Daug šiaip įvairiais būdais žuvo paklydę dykumoje arba žiemos metu sniego pusnyse.

Krikščioniški baltieji darė negeriau

Prįpažįstant, jog tai žiauri tiesa, kad Amerikos Laukiniai, kaip tėvai jėzuitai net didžiąja raide indėnus be skirtumo "Laukiniais" vadino, kad jie buvo žiaurūs, sužvėrėję ir kai kurie net kanibalai, tačiau kad ir trumpai pažvelgim, kokie buvo tie Krikščioniškosios Civilizacijos bei Kultūros nešėjai, baltieji europiečiai, kurie kryžium pradėję, kardu baigė užgrobti tų laukinių geriausias žemes. Štai ką T. Wood rašo apie vieną anglių kolonisto pulk. Butlerio viešpata-

vimą Mohokų Slėnyje, kurį jis iš indėnų sau paėmė. "Du tory vadai, kurie istorijoje įsigijo blogiausią reputaciją, yra Butleriai, tėvas ir sūnus. Aplink juodu susirinko didžiausia dalis pasakojimų apie prievartavimus ir plėšikavimus, gyvų kūdikių deginimus ir nėšiųjų motinų vidurių perpiovimus. Pasak padavimus, kuriems šventai tikima Mohokų Slėnyje, ir kurie tebepasakojami iš gentkartės į gentkartę, net buvo paskelbti spaudos formoje praeitaime šimtmetėje, ir net praeitaime dešimtmetyje, šitie du žmonės buvo įsikūniję nelabieji, protiniai ir moraliniai išsigimėliai, kuriems kraujo liejimas buvo vienas malonumas ir savo neapsakomais žvėriškumais pralenkė savo laukinius sąjungininkus. Per pusantro šimtmečio Butlerio vardas buvo prakeikimas visame Mohokų Slėnyje.

Reid savo knygoje "Mohokų Slėnys: jo legendos ir istorija" apie John ir Walter Butlerius rašo:

"Lyginant jų veiksmus su Joseph Branto (indėnų vadas, kurio tikras vardas buvo Thayendanegea), jų veiksmas yra laukinių veiksmas, o Branto kaip tauraus ir garbingo vyro veiksmas.

Butleriai, atrodo, buvo ne tik arogantiški ir nežmoniškai išdidūs, bet ir barbariški, išdavikiški, kerštingi, žiaurūs, negaliescingi, brutaliūs, velioniškai sukti ir nedori; turėdami šetono dvasią jie atliko žiaurenybes, galimas lyginti tik su Inkvizicijos požeimais"...

(b. d.) J. Pr.

Skundžiasi darbininkų išsilavinimo lygiu

"Komunisto" žurnale (nr. 8) reiškiamas susirūpinimas įvairių jmonių, gamyklų darbininkų išsilavinimo lygiu. Esą, partinės, prof. sąjungų organizacijos nepakankamai rūpinasi darbininkų mokymosi reikalais. 1964 m. atlikus patikrinimą, Vilniaus įmonėse buvo rasta 50% dirbančiųjų be aštuonmečio išsilavinimo. Toliau jos mazgų gamyklas ir įvairias kitas įmones. (E)

SANTAUPOS

Žmonės, kurie rūpinasi ateitimi, paprastai turi vieną bendrą dalyką — taupymo sąskaita. Santaupyt pinigai yra toki, kuriais gali pasitikėti. Ateinančių mėnesių ar už penkerių metų jie bus ten, kur norėsite, kad būtų. Taupymo sąskaita gali pagerinti jūsų gyvenimą — padės įsigyti naują automobilį, naują namą, ar leisti kelionėn. Ateičiai padėk pinigų ten, kur tikrai galėsi juos rasti — DISTRICT SAVINGS BENDROVĖJE.

MORGIŲ MAŽESNI MĖNESINIAI MOKEJIMAI

Jei Jūs turite penkių metų ar senesni morgių, tai pas mus, DISTRICT SAVINGS įstaigoje, galite jį perfinansuoti. Gal būtų galima sumažinti mokamus nušimčius ir atmokėjimui taip padidinti metų skaičių, kad mėnesinė jūsų mokama suma būtų žymiai sumažinta. Paskambinkite i mūsų paskolų skyrių 254-0104 ir paprašykite Jack Joyce informaciją.

Mes taip pat duodame nuo \$300.00 iki \$5,000.00 paskolas namams taisyti penkių metų išmokėjimams. Smulkmenas patirsite pašaukę mūsų paskolų skyrių.

DISTRICT SAVINGS

3430 South Halsted ■ Chicago 60608 ■ Phone 254-0104

A. J. Auwers, PRESIDENT

INVEST IN UNIVEST

CURRENT Dividend Rate

4 1/2% per annum

Effective April 1, 1960

PELNINGAS IR SAUGUS BŪDAS TAUPYTI

UNIVERSAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

1800 S. HALSTED STREET CHICAGO 8, ILL. Phone: HAYmarket 1-3070

* Universal Investment Share Account

NEVISIEMS BUVO GERA MANITOANOJE

Zmonių kankinimas kaip pramoga

XII

Irokvojai buvo vadinami Amerikos spartiečiai (spartanai), labiau negu kitos indėnų gentys ir tautos įsiratė į kietą, nelėpiną gyvenimą, spartaniškai užsigrūdinę be mūrmėjimo pakęlti sunkenybes ir be dejavimo nelaimės. Dėlto į skausmą buvo žiūrima kaip į vieną blogybę, kurią reikia nugalėti savo atkaklumu. Primityvių tautų gyvenimas dykumoje niekuomet nebuvo lengvas, juo labiau šaltosios zonoje, kaip Kanadoje ir JAV šiaurinėse valstybėse, su dideliais speigais, giliu sniegu, be kelių, be susisiekimo priemonių. Mums stačiai nebeįsivaizduojama, kaip žmogus galėjo pakelti "operaciją" titnaginiu peiliu išpianant giliai įsmigusių vylėčių arba akmeninių plaktuku išmušant sopantį dantį! Dėlto, skausmas pasidarė savotišku sportu — kas daugiau gali iškęsti... Iš kentėjimo, savęs kankinimo į kito kankinimą belieka vienas žingsnis. Tam daug prisideda ir tikėjimo aiškintojai, kurie originaliai humaniškausią gyvenimo filosofiją palaipsniui išverčia į tikėjimo karikatūrą su išoriniais ritualais, išsigimstančiais iki žmonių aukojimo bei kūno dalių valymo.

Kančia ir kankinimas pas Irokvojus prieš ir po baltųjų atėjimo metais buvo pasiekę žiauriausio laipsnio, o karo belaisvių galabijimas — tikru sužvėrėjusių laukinių sportu. Dėlto kankinamųjų riksmas prislopino net tokių humaniško mėsijų, kaip Teharonhiavagono, Degandavidos ir Hiavatos mokslą.

Kai kurie Irokvojų papročiai ir tų papročių praktika europiečiams kraują vertė sustingti ir ta savo klaidika praktika didžiai sumažino Penkių Tautų Federacijos ir jos Konstitucijos pavy-

dį. Kaip Thomas R. Henry knygoje "Dykumos Kristus" (Wildernes Messiah) rašo: "Kankinamųjų rinkimai dykumoje kurtino evangelijos skelbimą"... Karo belaisviai, kurie netiko adaptuoti į nelaisvę pagavusiojo šeima, buvo nužudomi. Kur silpni, sužeisti, tiems paprastai būdavo galva sutraiskoma; kurie pagauti buvo tinkami kanciams, tie buvo pirma prikankinami ir pagaliau sudeginami. "Bet tai buvo transakcija tarpe džentelmenų", rašo T. Henry, "kurios negalima nė lyginti su sadistinėmis eretikų ir raganų egzekucijomis ant lauzo tų pačių laikų Europoje".

Irokvojų drąsulis, eidamas į karą, žinojo, kas jo laukia, jei patektų į nelaisvę, dėlto tą riziką savanoriškai pasiėmė. Tai buvo sportas, statant ant kortos kitų arba savo gyvybę: arba parsinešį kito skalpą, arba sumokėsi savąja galva. Psichologai randa daug ko pasimokinti iš tų karo belaisvių nusiteikimo. Jie, patekę į priešo rankas, savo bausių likimą priėmė kaip kokią aukštą garbę: jie kalbėjosi ir juokavo su savo sugavikais, jiems šoko ir dainavo ir bendrai nenuobodžiavo iki pačios paskutinės valandos, kada kankinimas prasidėdavo.

Pats kankinimas ir deginimas buvo atliekamas, kaip kankinimui rašo, "pagarbiai ir ceremoniškai", kaip ir dera narsiems vyrams ir tauriems priešais. Kankindavo ir degindavo su įvairiausiais "pamarginimais" ir paviršiniais. Kokių tik pats nelabasis gali išgalvoti, bet kankintojai savo pareigą atlikdavo "su nuširdžios užuojautos ir simpatijos išraiška". Vienas jėzuitas stebėtojas rašo, kad vienos genties vadas labai pikta su barė savo jaunuomene, kuri nerimtai elgėsi ir "vaikščiojo į krū-

Prezidentas Johnsonas kartu su savo žmona atvykęsda ligoninė, kur jam penktadienio ryta buvo padaryta vidurių operacija. Jam buvo išpakenę priaugusi tušis. Šeštadienį prezidentas pasiskundė, kad prapiuota vieta skauda, s gydytojų buvo raginamas savo kambary kelis kartus pavalkščioti. Gydytojai nori, rezidentų kojų raumenys nesusilpnėty.

mus" kankinimui vykstant, pavandamas jų elgesį negarbinę, nemoralu ir nevertinimu kankinio gerų norų, kurs savo mirties agonijoje stengėsi jiems suteikti spektaklį...

Aiškinama, kad kautynėse pagautų belaisvių kankinimas buvo sena laukinių genčių praktika. Kadangi vykdavo nuolatiniai, nepaliaujami kariai, viena gentis prieš kitą, dėlto karių niekuomet nebuvo per daug, dėlto kiekvieno kario netekimas buvo didelis nuostolis. Kad kariai patys nepabėgtų ar į nelaisvę nepasiduotų, jie buvo kankinami, ir su laiku pasidarė lyg ir neraišytas kariaujančiųjų pusių susitarimas, kad viena pusė kankino pagautus antrosios pusės karius, ir priešingai. Tame kankinime būta ir savotiško humaniško. Pavyzdžiui, vyrams sugrįžus iš žygio su belaisviu, genties ar kaimo moterys belaisvį gražiausiai perrengia, geriausiai pamaitina ir visi jam rodo užuojautą ir simpatiją, bet tuo pačiu metu rengia jam kankinimo "ceremoniją" ir tariasi dėl kankinimo būdų.

Jėzuitas Francois le Mercier

Buvo parvestas Irokvojus, paimitas Huronų į nelaisvę, vardu Saouandancoua, su žiauriai sužalotom abiem rankom.

Jis buvo priimtas su dideliu mandagumu. Geriausias valgis, kepta šuniena, buvo jam pateiktas. Paskui jis buvo pristatytas Huronų viršininkui, kurio rankose dabar buvo jo likimas. Senasis viršininkas buvo malonus ir gallesčio pilnas.

"Mano giminaiti, kai aš išgirdau, kad tu ateini, aš nužūngau", jis pasakė, "Aš planavau, kad tu pasiliksi su manim ir užimsi vietą to, kurio aš netekau. Deja, kai dabar matau, koks tu sužalotas, su sutraiškytomis rankomis, kurių niekada nebegalėsi panaudoti, aš pakeičiau savo nuomonę. Dėl to būk drąsus ir pasiruok šią naktį mirti kaip narsuolis".

Belaisvis šaltai paklausė, kokios rūšies jam mirtis numatoma.

"Ugnimi", atsakė senis.

"Gerai", atsakė belaisvis taip pat ramiai.

Neapsakomai švelniai ašarų pilnomis akimis užmuštojo Hurono sesuo inėšė lėkštę maisto ir padėjo priešais belaisvį. Huronų karys atnešė jam pypkę, nušuostė nuo jo veido prakaitą ir plunksnine vėduokle vėdino prieš jo veidą šiltą orą. Pietų metu jam buvo suruoštas atsiveikinimas. Belaisvis kreipėsi į Huronus žodžiais: "Mano broliai, aš jau greit mirsiu. Darykite su manim kuo blogiausiai. Kancų nei mirties aš nebijau".

Temstant visas kaimas — vyrų, moterų ir vaikų — susirinko viename ilgame name, vad. Otinontiskia jandaon arba "nukapotų galvų namas". Tas namas buvo rezervuotas tarybos susirinkimams ir egzekucijoms. Išilgai namo aslos buvo pakurta vienuolika lauzų (degančių ži-

dinių). Platformiejuose namo šonuose buvkinšusios žiūrovų. Tarp tatformų ir lauzų eilėse stovūni kariai, rankose laikydangancią eglės "smalką" arispnojančių beržo žievės kam. Vėl ir vėl belaisvis buvo vamas bėgti per tą bausių dačių žibintų šerengą. Kartkanis jam buvo leidžiama atsipti ir jis buvo apipilamas š vandenu.

Kančia buvo atjinta. "Kankinys rėkė kaip žuvusi vėlė", rašė toliau tėvalercier savo leidžiama atsipti ir jis buvo apipilamas š vandenu. "Kankinys rėkė kaip žuvusi vėlė", rašė toliau tėvalercier savo leidžiama atsipti ir jis buvo apipilamas š vandenu.

Visa gentis pasarė lyg karštiligės apsesta. Pr smilkstancias liepnas ir iš jų klancius tirštus dūmus tie barbaai, visi rėkdami iš visų gerklų nuodeguliais savo rankose metiguodami atrodė kaip tikri denonai.

Dažnai jie jį įaciupdavo jau pasiekusj kabinos galą; kai kurie nustvėrė jo jau sulaužytas rankas, iš visų jėgų lauždami jų kaulus; kiti jį jo ausis spausė ar nūj žūbę įdūmė virvę, iš virvės iš abiejų pusių iš visų jėgų tempė; jei jis pervargęs stabterėjo atsikvėpti, jie vertė jį sėstis ant karštų pelenų ir degančių anglių...

"Su pasibaisėjimu aš visa tai aprašinėju Jūsų Garbei, bet Dievas leido, kad bevarant septintą raundą jo jėgos jį apleido. Jam ant karštų anglių minutėlę pagulėjus, jie kaip paprastai bandė jį prikelti, bet jis nebejudėjo, ir vienas tų mėsininkų, prikišęs degantį pagalį prie jo šlaunų, staugau jį prikėlė. Dabar kapitonas nutarė, kad jis turi sulaukti dienos šviesos ir užkėlė jį ant martraco. Daugumas ugniaviečių buvo užgesinta ir daugelis nuėjo namo. Belaisviui esant tokioj padejtyje visų rūpestis buvo, kad jis atsigauly, dėlto jie jį visai pagai-

vino, duodami gerti šalto vandens. Valandai praėjus jis pradėjo atsigauti ir atsimerkė. Dabar jam liepė giedoti. Jis pradėjo, pradžioje labai silpnu lyg mirštančiu balsu. Bet pagaliau pradėjo dainuoti tiek garsiai, kad buvo girdimas lauko pusėje.

Jaunuomenė vėl susirinko. Jie belaisvį pasodino. Žodžiu, jie pradėjo elgtis blogiau negu iki šiol. Vienas dalykas, mano nuomone, labai padidino jo kancios jausmą, tai kad nesimatė jokio pykčio nei pagiežos veiduose tu, kurie jį kankino, o priešingai — greičiau švelnumas ir žmoniškumas ir jų žodžiai labiau panešė jo į linksmą juokavimą arba draugiškumo ir gerų norų rody-mą... Nebuvo jokių nesuipratimų, kas turi jį deginti. Visi tai darė neskubėdami, apgalvodami, kokių dar kancijų prasimanis, ir tuo būdu leido jam ilgiau justsi deginimo kanciją. Daugiausiai jie degino jo kojas, kas paversdam jį tokią padėtį, kad mėsa kabėjo nudribusi skiautėmis. Ikiš jį žaizdą nuodegulį jie laikė, kol šis bausiai suklikdavo. Vos tik paliovus rėkti, jie vėl kijo nuodegulius, pakartodami nių kartų, iš naujo įpūdami ugnį, kuri bū lauvo begęstanti laikant priėjus prie žaizdos.

Kiti vyniojo aplinkui virves ir jas uždegė, kad kęstų lėto kepimo agoniją.

Kiti vyniojo aplinkui virves ir jas uždegė, kad kęstų lėto kepimo agoniją.

Kiti vyniojo aplinkui virves ir jas uždegė, kad kęstų lėto kepimo agoniją.

Kiti vyniojo aplinkui virves ir jas uždegė, kad kęstų lėto kepimo agoniją.

Kiti vyniojo aplinkui virves ir jas uždegė, kad kęstų lėto kepimo agoniją.

Kiti vyniojo aplinkui virves ir jas uždegė, kad kęstų lėto kepimo agoniją.

vaną. Aš atiduodu jam šį kirvuką", ir taip juokaudamas jis prispaudė raudonai įkaitintą kirvuką prie jo kojos. Taip darydami jie kartkartėmis jam dėjo į burną valgio ar pylė vandens, kad ištvėrtų iki ryto. Bet per visą tą kancijų ir įžeidinėjimų laiką iš kankinio lūpų nepasigirdo nei vieno pikto žodžio.

Pradėjus austi ir nusibodėjus bekankinti viduje, jie kankinį išvilko laukan ir užkėlė ant aukšto lauzo, priristo prie medžio ir ten pradėjo degančiais pagaliais dar žiauriau kankinti, grūsdami degančius pagalius į gerklę, į užpakalinę angą, į akis, kepindami pečius ir t. t. ir t. t. Bet bijodami, kad neumirtų kitaip, kaip nuo peilio, kai kankinys jau nebekvėpavo, jie puolėsi piaustyti nuo kūno kas vieną ranką, kas kitą, kas koją, pagaliau visą galvą, visas tas kūno dalis mesdami į mirtį, iš kur kūno dalys buvo skubiai nešamos kapitonui, kad pasidarytų puota, o iš likusio kūno tą pačią dieną buvo padarytas "balius".

"Mes grįžome namo mišų laikyti", baigė tėvas LeMercier. Pakeliumi sutikome vieną tų laukinių ant jiesmo besinėšančių keptos ramos šmotą..."

Penki prancūzai jėzuitai misionieriai buvo Irokvojų genčių visai panašiai nukankinti ir visi yra kanonizuoti: tai karališko kraujo tėvas Jean de Brebeuf, Gabriel Lalemont, Isac Jogues, Jean Daniel ir Charles Garnier. Daug šiaip įvairiais būdais žuvo paklydę dykumoje arba žiemos metu sniego pusnyse.

Krikščioniški baltieji darė negeriau

Pripažįstant, jog tai žiauri tiesa, kad Amerikos Laukiniai, kaip tėvai jėzuitai net didžiąja raide indėnus be skirtumo "Laukiniais" vadino, kad jie buvo žiaurūs, sužvėrėję ir kai kurie net kanibalai, tačiau kad ir trumpai pažvelgim, kokie buvo tie Krikščioniškosios Civilizacijos bei Kultūros nešėjai, baltieji europiečiai, kurie kryžium pradėję, kartu baigė užgrobti tų laukinių geriausias žemes. Štai ką T. Wood rašo apie vieną anglių kolonistų pulk. Butlerio viešpat-

vimą Mohokų Slėnyje, kurį jis iš indėnų sau paėmė.

"Du tory vadai, kurie istorijoje įsigijo blogiausią reputaciją, yra Butleriai, tėvas ir sūnus. Aplink juodu susirinko didžiausia dalis pasakojimų apie prievartavimus ir plėšikavimus, gyvų kūdikių deginimus ir neščių motinų vidurių perpiovimus. Pasak padavimus, kuriems šventai tikima Mohokų Slėnyje, ir kurie tebeapasakojami iš genterės į genterę, net buvo paskelbti spaudos formoje praeitame šimtmetyje, ir net praeitame dešimtmetyje, šitie du žmonės buvo įsikūniję nelabieji, protiniai ir moraliniai išsigimėliai, kuriems kraujo liejimas buvo vienas malonumas ir savo neapsakomais žvėriškumais pralenkė savo laukinius sąjungininkus. Per pusantro šimtmečio Butlerio vardas buvo priekalkimas visame Mohokų Slėnyje.

Reid savo knygoje "Mohokų Slėnys: jo legendos ir istorija" apie John ir Walter Butlerius rašo:

"Lyginant jų veiksmus su Joseph Branto (indėnų vadas, kuriu tikrasis vardas buvo Thayendanegea), jų veiksmai yra laukinių veiksmi, o Branto kaip tauraus ir garbingo vyro veiksmi.

Butleriai, atrodo, buvo ne tik arogantiški ir nežmoniškai išdidūs, bet ir barbariški, išdaviški, kerštingi, žiaurūs, negailestingi, brutaliai, velioniškai sukiti ir nedori: turėdami šetono dvasiją jie atliko žiaurenybes, galimas lyginti tik su Inkvizicijos požemiais..."

(b. d.) J. Pr.

Skundžiasi darbininkų išsilavinimo lygiu

"Komunisto" žurnale (nr. 8) reiškiamas susirūpinimas įvairių jmonių, gamyklų darbininkų išsilavinimo lygiu. Ešą, partinės, prof. sąjungų organizacijos nepakankamai rūpinasi darbininkų mokymosi reikalais. 1964 m. atlikus patikrinimą, Vilniaus įmonėse buvo rasta 50% dirbančiųjų be aštuonmečio išsilavinimo. Tiesiogiai, Telavio jos mazgų gamyklas ir įvairias kitas įmones. (E)

SANTAUPOS

Zmonės, kurie rūpinasi ateitimi, paprastai turi vieną bendrą dalyką — taupymo sąskaitą. Sutaupyti pinigai yra toki, kuriais gali pasitikėti. Ateinant mėnesį ar už penkerių metų jie bus ten, kur norėsite, kad būtų. Taupymo sąskaita gali pagerinti jūsų gyvenimą — padės įsigyti naują automobilį, naują namą, ar leisti kelionėn. Ateičiai padėk pinigų ten, kur tikrai galėsi juos rasti — DISTRICT SAVINGS BENDROVEJE.

MORGIČIŲ MAŽESNI MĖNESINIAI MOKEJIMAI

Jei Jūs turite penkių metų ar senesni morgičių, tai pas mus, DISTRICT SAVINGS įstaigoje, galite jį perfinansuoti. Gal būtų galima sumažinti mokamus nušimčius ir atmokėjimui taip padidinti metų skaičių, kad mėnesinė jūsų mokama suma būtų žymiai sumažinta. Paskambinkite į mūsų paskolų skyrių 254-0104 ir paprašykite Jack Joyce informacijų.

Mes taip pat duodame nuo \$300.00 iki \$5,000.00 paskolas namams taisyti penkių metų laikotarpiais. Smulkmenas patirsite pašaukę mūsų paskolų skyrių.

DISTRICT SAVINGS

3430 South Halsted ■ Chicago 60608 ■ Phone 254-0104

A. J. Aukers, PRESIDENT

INVEST IN UNIVEST

PELNINGAS IR SAUGUS BŪDAS TAUPYTI

CURRENT Dividend Rate 4 1/2% per annum

Effective April 1, 1960

Universal Investment Share Account

DABAR GERIAUSIAS LAIKAS ĮRENGTI TVORAS JŪSŲ NAMŲ PUOŠNUMUI IR ŠEIMOS SAUGUMUI

Įrengiame tvoras, aluminijaus ar stainless steel duris, langus, stogelius, turėklus ir kitus įvairaus metalo, plastikos ir stiklo gaminius jūsų namų pagerinimui ir papuošimui. Naudoju tik geriausias medžiagas.

KOSTAS BUTKUS

LUdlow 5-6291 bet kuriuo laiku, PProspect 8-2781 rytais ir vakarais.

INVEST IN UNIVEST

PELNINGAS IR SAUGUS BŪDAS TAUPYTI

CURRENT Dividend Rate 4 1/2% per annum

Effective April 1, 1960

Universal Investment Share Account

AND LOAN ASSOCIATION

1800 S. HALSTED STREET CHICAGO 8, ILL. Phone HAmarket 1-3070

All accounts insured to \$10,000 by an Agency of the United States Government.

Lietuvos stato tiltą Archangelske

Šiais metais iš Lietuvos į Archangelską pasiųsti keli jauni transportai. Jų laukiama ir daugiau. Jaunimui skiriamame laikraštyje "Komj. Tiesa" vis dažniau ir dažniau stebime ten dirbančiųjų kvietimus pasiryžti vykti į "romantiškąją Rusijos šiaurę". Štai, tame laikraštyje (rugs. 10, nr. 177) Vilius Daujotas pasakoja, kaip jis tapęs šiauriečiu. Archangelske jis dirba jau treji metai. Demobilizuotas iš sovietinės armijos, Daujotas nutaręs savo likimą susieti su šiuo kraštu. Jis jį pamilęs ir nežinas, kas labiau traukia: ar "senovinis rusų miestas Archangelskas, ar vandenynų laivų švilpukai uoste, baltosios naktys, ar šiaurės pašvaistė". Dabar jis stato tiltą per Šiaurinę Dvina.

Daujotas visomis išgalėmis reklamuoja rusišką šiaurę. Eš, ten žiema esanti nuostabi, o vasara — tik rinkite grybus, uogas,

maudykitės, plaukiokite valtimis! Svarbiausia, kad šiaurė vis dar mažai apgyvendinta, jai reikalingos darbo rankos, "o kas dėl romantikų, tai geresnės vietos už šiaurę jie neras". Kokia išvada? Jis aiški — anot Daujoto, "vaikiniai ir merginos, atvažiuokite pas mus". (E)

M. K. Čiurlionio sukakčiai priartejus

M. K. Čiurlionio 90-sias gimimo metines pagerbiant, didįjį menininką gerbia lietuviai iševiai Vakaruose ir okupuotame krašte. Ryšium su sukaktimi (rugsėjo 22) "Tiesoje" (rugs. 12, 215) įdėtame pasikalbėjime su kultūros ministru J. Banaičiu, šis paskelbė būdingą teiginį: esą, Čiurlionio kūryba pradėta vertinti marksistiškai ir tai įvykę sovietiniu laikmečiu. Iš įvairių pagerbimo būdų pamėnėtinas šių metų pabaigoje rengiamas, Čiurlionio vardu, Lietuvos pianistų konkursas. Jo metu įvyks teorinė konferencija kūrėjo muzikos ir dailės palikimo klausimais.

Menotyros mokslų kandidatai A. Savickas ir J. Gaudrimas parengė spaudai populiarią leidinį apie M. K. Čiurlionio, kaip dailininko ir muziko, kūrybą. Jis leidžiamas lietuvių ir... rusų kalbomis. Paruoštas spaudai ir J. Čiurlionytės sudarytas preliudų ir fugų gaidų rinkinys. Dar numatytos plokštelės su Čiurlionio muzikos kūrinių, specialūs vokalai. Iškilmingas minėjimas įvyko Vilniaus miesto filharmonijos salėje. Įvyko minėjimai Varėnoje, Druskininkuose, Plungėje, Kaune ir kitose vietose. Memorialinės lentos pašenkino Čiurlionio gyventus namus Leningrade ir Varšuvoje. Neseniai išleista muzikologo V. Landsbergio knyga "Pavasario sonata". (E)

Nusiskusta: per menkai propaguojamas Čiurlionis

Druskininkuose, kuriuose M. K. Čiurlionis praleido vaikystės dienas, kaip pastebi "Lit. ir Menas" (nr. 37), nepakankamai propaguojamas Čiurlionis, jo vardas, kūryba. Visame mieste tik vienas ir prastas plakatas kviečia aplankyti M. K. Čiurlionio namų-muziejų, pačiame muziejuje nėra katalogo, Čiurlionio kūrybos aplankų, nei plokštelių su muzikos įrašais. Priminta, kad Druskininkai — "visasąjunginis" taigi, sovietinis kurortas, kuriame vasaroja dešimtys tūkstančių žmonių iš visos Sovietų Sąjungos.

Rugsėjo 14 d. Vilniuje atidarytas simfoninių koncertų sezonas. Programoje buvo Stravinskio, E. Balsio ir Britteno kūriniai. Dirigavo J. Domarkas, solistais buvo O. Šteinbergaitė (fortepionas) ir A. Livontas (smuikas). Pirmą kartą buvo atliktas E. Balsio kūrinys smuikui, fortepijonui ir orkestrui "Dramatinės freskos". (E)

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

4 1/2%

5%

current dividend on Investment bonus
4 1/2% DIVIDENDA MOKAM UŽ VISAS TAUPYMO SASKAITAS
4 metų Investment bonus saskaitom mokam 4 1/2% dividendą kas pusmetį ir ekstra 1/2% per metus išmokam pabaigoj 4 metų.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1071 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632
Valandos: pirmad., antrad., penktad. ir šeštad. 9:00 r. — 4:30 po pietų; trečiadieniais uždaryta; ketvirtad. 9:00 r. — 8:00 val. vak.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2608 ir 2439 W. 69 St., Chicago 29, Ill. — Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. — Tel. CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagaidujamų prekių labai prienamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.
KREIPKITES į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teise siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.
Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

Pagerbs Dr. Steponą Biežį

Kitą antradienį, spalio 19 d., Drake Hotelyje Immigrants Service Lyga pagerbs Dr. Steponą Biežį. Jis gimė Lietuvoje 1889 metais. Amerikon atvažiuo 1910. Baigęs Valparaiso universitetą ir medicinos mokyklą, jis įstojo į JAV kariuomenę 1917 metais. Antrojo pasaulinio karo metu jis padėjo Amerikos Raudonajam Kryžiui.

Dr. Biežis turėjo du vaikus. Sūnus buvo pamintas karo tarnyboje ir žuvo Antrojo Pasaulinio karo metu, o dukterė įstojo į pranciškonų vienuolyną. Tame pačiame bankete bus pagerbti kiti šeši užsieniečiai, dirbantieji Chicagoje.

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Organizuojama Chicagoje naujas demonstracijas

Negrų civilinių teisių vadas Martin Luther King atidarė Williams Bay, Wis., savaitgalio stovyklą, kurioje specialiai paruošiami civilinių teisių kovotojai ateinančioms demonstracijoms Chicagoje. Iš Chicago į tą stovyklą buvo laukiama apie 150 CCCO organizacijos narių. Dr. King pasakė, kad ateinantį Chicago "trimis frontais puolimas" bus pavyzdinis panašios kampanijos kituose šiauriniuose miestuose. Ta kampanija pasireiškianti boikotu, gatvių demonstracijomis ir pan., bet kada Chicagoje prasidės, King nepasakė.

Pagrobė 19,000 svarų sidabro

Spector Freight kompanijos šoferis Arthur Cole, jo paties liudijimu, ketvirtadienio naktį iš Chicago priemiesčio Hillside išvažiavo su sidabro kroviniu į Newark, N. J., kai važiuojant Indiana Tollway plentu ties La Grange, Ind., trys ginkluoti banditai jį sustabdė, ant galvos užmetė blarinę, ir jį įkėmė į savo automobilio užpakalinę dalį. Žygiojo apie 12 valandų ir atgabėję atgal į Hinsdale paleido.

Pagrobta sunkvežimyje buvo 19,000 svarų sidabro, kurio vertė siekia \$380,000. FBI reikalą tiria.

Gengsterių rūpesčiai

Jungt. Valstybių Apeliacijų teismas atmetė kriminalo sindikato boso Momo Salvatore Giancano prašymą paleisti jį iš

Juoza Šmotelį pasveikinti atvažiuosieji iš kairės į dešinę sėdi: Juzė Gulbinienė, Vincas Mankus, Marija Gudeliėnė ir Kazys Cepukas. Greta Mankaus stovi Šmotelio anūka.

HELP WANTED — FEMALE
Reikia Darbininkų
REIKALINGA SEIMININKĖ — VIREJA
Gyventi vietoje, 5 dienas savaitę, atskiras kamb., dėl atlyginimo susitarim, maloni aplinka, geri namai tinkamam asmeniui, reikia šiek tiek mokėti angliskai, reikalingos rekomendacijos.
Tel. 724-2040
nuo 10 val. ryto iki 6 val. vak.

REIKALINGA SEIMININKĖ - AUKLĖ, vienas 3 1/2 metų berniukas. Gyventi vietoje, 5 dienas savaitę. Dėl atlyginimo susitarim. Maloni aplinka, puikūs namai tinkamam asmeniui. Geras susisiekimas, prie Lake Shore Drive.
Tel. PL 2-3500 po 7 val. vak.

MOTINAI
REIKALINGA PAGELBININKĖ MYLINTI VAIKUS
Gyventi vietoje. Atskiras kambarys su vonia ir TV, 5 darbo dienas savaitėje. Geras atlyginimas. Puiki vieta tinkamam asmeniui.
Tel. WI 5-6338

COOK WANTED
In Wilmette Convent Room & Board if desired.
Call AL 1-1333

Cook apskrities kalėjimo, kur jis yra pasodintas už tai, kad verčiau pasirinko kalėjime sėdėti, negu sulaužyti gengsterių priesaiką — "tylėti arba mirti!" Giancano advokatai ruošia apeliaciją į Aukščiausią teismą.

Apeliacijų tesimo sprendimas reiškia, kad dabar tas pats atsitiks su visais kitais gengsteriais, kurie atsakys teisme atsakyti į klausimus. Trys stambūs gengsteriai, kurie laukia teismo, yra Chuck English, vadinamas pirmuoju Giancano leitenantu; Anthony Accardo, gengsteris milijonierius, buvęs kriminalo sindikato bosas, ir Jackie Cerone, pramonės ir restoranų raketeris. Jiems, kaip ir Giancanai, bus duota pasirinkti: arba atsakyti į klausimus, arba eiti į kalėjimą.

Chicago gatvės vaizdeliai

Trys jauni banditai sekmadienio rytą anksti supiaustė du detektyvus, bandžiusius juos suimti bemušant moterį ties 631 N. Clark street. Detektyvai Sargus ir Coletta apklausinędami įtartingą Nick Amato, pamatė tris bernus besivijant ir bemušant vieną moterį ir palikę Amato nubėgo moters gelbėti, bet vienas peiliu Colettai perpjovė krūtinę, Sargui nosį ir paakį ir visi pabėgo. Amato vieną buvo pasivijęs ir pačiupęs, bet tas turėjo plytgalį ir Amatai sudavęs pabėgo, tačiau su savimi turėjo ginklą, tačiau po to buvo atskubėjusios policijos sugautas. Sugautasis yra Jorge Rodriguez, 18 metų, gyv. 6422 Stony Island Ave. Žaizdoms susiūti ligoninėje Sargui reikėjo septynių susiūvimų, Colettai trijų.

Chicago tautybių festivalis

Pranešama, kad Chicago tautybių festivalyje šį savaitgalį Navy Pier dalyvaus 32 Chicagoje gyvenančios tautybės su savo liaudies meno išdėtiniais, tautiniais šokiais, dainomis ir kostiumais ir, svarbiausia, su savo krašto savitais valgiais. Festivalį, kurs šiemet yra jau šeštasis eilės, kasmet organizuoja miesto administraci-

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia
LAUNDRY AND CLEANING ROUTE MAN
Married man, 25—45 with good 3 year Chicago area work record. \$100 week during training. Excellent earnings after. LEADER LAUNDRY CO. 1633 W. 43rd STREET

PICTURE FRAMERS GILDERS & TONERS
Apply
NEWCOMB - NACKLIN CO. 400 N. STATE Tel. 644-5415

BOYS — LEARN PRINTING ON GORDON PRESS
Paid holidays, vacation, Blue Cross. Profit sharing. No Layoffs. 18 years or older.
Apply:
J. E. BELL PRINTING CO. 621 So. PLYMOUTH COURT CHICAGO, ILL.

PUNCH PRESS OPERATORS GENERAL SHOP HELP
Free hosp. and life insurance. Paid holidays and vacations. Opportunity to advance with a new growing company.
SERVICE STAMPINGS ILLINOIS, Inc. 107 GATEWAY RD. BENSENVILLE Tel. 766-8880

MEN WANTED
DAY & NIGHT SHIFT.
Excellent opportunity to learn interesting & well paying trade.
OVERTIME
Apply in person
RUSSELL PLATING CO. 1861 BUSSE HWY. — DES PLAINES

3RD SHIFT EXPERIENCED INSPECTOR
Excellent salary plus 15 percent bonus.
Usual fringe benefits including profit sharing.

HOWCOR
3912 W. McLean DI 2-5900

WAREHOUSE MAN
Ultra modern warehouse, opportunity for advancement.
High school graduate. Liberal company benefits. 5 day week.
Call FI 5-2400
MR. LAHMAN GRAYBAR ELECTRIC CO., INC. 2045 N. CORNELL AVE. AU 7-7700 MELROSE PARK An equal opportunity employer

ja, vadovaujant mero Daley specialiam įvykiui bei parengimui direktoriui Jack Reilly. Praeitą pirmadienį buvo renkama festivalio "karalaitė".

TRUMPAI

— *Darius - Girėno lituanistinė šeštadieninė mokykla* spalio 15 d. 7 v.v. dalyvaus LB vartojamą buvo atskubėjusios policijos sugautas. Sugautasis yra Jorge Rodriguez, 18 metų, gyv. 6422 Stony Island Ave. Žaizdoms susiūti ligoninėje Sargui reikėjo septynių susiūvimų, Colettai trijų.

♦ Šį šeštadienį Pakšto salėje įvyksta metinė Anglijos Lietuvių Klubo vakarienė, kurios pelnas, kaip paprastai, bus skiriamas paremti Anglijos lietuviško jaunimo organizacijai. Šie "anglikonų" baliai paprastai praeina su dideliu pasisekimu. Didžioji stalų dalis jau yra ir šiemet užsakyti. Vakarieneje dalyvaus 6 asmenys iš Kanados. Didžiulis stalas paskirtas rofordiškiams, bus svečias iš paties Londono (p. Parulis), atsilankys ir britų konsulato Chicagoje atstovas. Jau tradicija, kad stalų užsaką ir Chicago Vyčių choras, kuriame dainuoja ne vienas buvęs Anglijos lietuvis.

Vakarienes pradžia 7:30. Šokiams grieš Pakšto orkestras. Stalus užsakyti galima tel.: BI 7-4261. Visi Anglijoje gyvenę lietuviai, jų draugai ir pažįstami prašomi dalyvauti vakarieneje. (Pr).

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS, PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS
DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITES I
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
JOHN J. KAZANAUSKAS, prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PRIE NABISCO 5 kamb., 10 metų mūras su garažu, sausas, rūsas, \$21,000.
2 AUKŠTŲ MŪRAS, 7 kamb., 4 mieg. ir veranda, platus lotas, garas, garo šild., karpetai. \$32,500. Bandykit pigiau!
1 1/2 AUKŠTO MŪRAS, 5 ir 3 kamb., geras parkas prie pat parko, nebe- laukite. \$22,800.
6 KAMB. MŪRAS, 2 auto mūro garas, 37 pėdų lotas, apie 72 ir California. \$18,800.
LAIKAS MATYTI ELEGANTIŠKĄ 6 kamb., 2 aukštų mūrą, 1 1/2 vonios.

ATEIKITE — VISADA TURIME GERŲ NAMŲ.
K. VALDIS REAL ESTATE
2458 W. 69th St. — Tel.: RE 7-7200 — RE 7-8534

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI
PAJAMŲ MOKESČIŲ BLANKŲ IŠPILDYMAS — INCOME TAX SERVICE
BUTŲ NUOMAVIMAI
DRAUDIMO AGENTŪRA PATARNAUJA. VISAIS DRAUDIMO REIKALAIS
BELL — REALTY
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave. — PProspect 8-2233

TURIME ŠIMTUS NAMŲ CICERO, BERWYN, RIVERSIDE IR KITOSE VAKARINIŲSE PRIEMIESČIUOSE. MŪSŲ ISTAIGOJE JOS GALITE ISSIRINKTI JUMS PATINKAMĄ NUOSAVYBĘ IS KATALOGO. VIENINTELIAI IS LIETUVIŲ PRIKLAUSOME PRIE M. L. S.
ŠATAS REALTY
4936 WEST 15th STREET CICERO, ILLINOIS 60650
Office: OL 6-2233 Residence: OL 2-8907

DIDZIAUSIAS IR GERIAUSIAS NAMŲ IR BIZNIŲ PASIRINKIMAS
• APDRAUDA • NOTARIJATAS •
LEONAS REAL ESTATE
2735 West 71st Street WALbrook 5-6015

CICERO — 2 BUTŲ MŪRINIS BARGENAS. Apyl. 58 — 12th St. "Bay" frontas, 2x4 kamb., 37 pėdų sklypas, pajamų \$175, nuom. patys šildo, mokesčių tik \$170, garo puč. oro šild., įkainotas greitam pardavimui. \$18,500.
SVOBODA, 2134 So. 61st Ct. Cicero, IL 2-2162 — LA 1-7038

RENTING IN GENERAL
Nuomos
IŠNUOMOJAMAS 5 KAMBARIŲ BUTAS, 3 miegamieji, naujai dekoruotas. 827 W. 33 Pl., tel. 927-2312

BUSINESS CHANCES
Biznio Progos
UNUSUAL OPPORTUNITY

West Coast Corporation recently reorganized that can withstand rigid financial examination is offering on a no-franchise fee basis exclusive distributorships. This is a product in demand by every home owner and every business and is currently being used by such national organizations as Sears Roebuck and Co., Holiday Inn Motels and various branches of the armed forces. Product 100% guaranteed; investment from \$600 to \$14,000. Investment guaranteed with 100% markup. Manufacturer has proven method of distribution advertising and merchandising. A factory representative will assist you in setting up your business.
For complete details and descriptive literature write
NATIONAL CHEM-PLASTICS CORP.
1550 PAGE INDUSTRIAL BLVD., ST. LOUIS, MISSOURI 63132
or call collect
ROBERT T. ADAMS at HA 6-7242, Area Code 314.

AUTOMOBILES — TRUCKS
Automobilai — Sunkvežimiai
KURIAM GALUI MOKĖTI DAUGIAU?

PIRKDAMI NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYKITE NUO \$500 IKI \$1,000

BALZEKAS MOTOR SALES
"U WILL LIKE US"
CHRYSLER • IMPERIAL PLYMOUTH • VALIANT
4030 Archer — VI 7-1515

GERBIAMAS PAUJUNU PRIETEL, PAUKODAMAS NAUJIEJU MASIŲ FONDUI, ATLIKSI DIDELI IR BARGINGA DARBA. KIEKVIENA DIDELĖ AR MAŽA AUKA BUS TINKAMAI ĮVERTINTA.

karpetai, garo šild., baras, 2 1/2 auto garazas. Kaina \$28,800.
2 BUTŲ MŪRAS, 2x7, abu gražūs butai, Gage Parke, \$29,000, laukiamas pirmo pasiūlymo.
1 1/2 AUKŠTO MEDINIS, 2 butukai, 4 ir 3 kamb., naujas centr. garo šildymas ir naujas garazas. \$14,500 arti M. Parko.
8 BUTŲ MŪRAS, apie \$9,000 nuomos. Kaina \$69,000 arba pasiūlymas.
SVARUS BIZNELIS, mūras, švieši patalpa ir 5 kamb. butas, naujas garo šild. \$17,500.

PERKAME, PARDUODAME, MAIŲGYNAS. Ivarius duodame visur. Parpiname paskolą, visokeriopą apdraudą, veikia notariatas.
NORVILA
REAL ESTATE AND BUILDERS
2658 WEST 59th STREET PROSPECT 8-5454
7 KAMBARIŲ MEDINIS, 2 vonios, įrengtas sklypas, centr. šild., garazas, puiku dideliai šeimai, nebrangus, Brighton Parke.
ŠIMAITIS REALTY
2737 West 43rd Street CL 4-2390
BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas
NUTEKĖJIMO VAMZDŽIAI IR RINOS
Patyrusių specialistų nauji ir taisymo darbai. Įvairūs stogai ir kamina. Dažymas iš lauko pusės.
A. ABALL ROOFING
Ikurta prieš 50 metų Skambinkit LA 1-6047 arba RO 2-8778
Pilnai apdrausta, darbas garantuotas. Įkainavimas veltui, kreipkitės bet kada.
HEATING CONTRACTOR
Irengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning ir naujus ir senus namus. Irengiu vandens boilerius ir stogų rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaiciavimus nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiešiuose.
D o m a s Ž u k a u s k a s
HEATING & SHEET METAL
4444 So. Western Ave., Chicago 9, Ill. Tel.: VI 7-3447
HEATING CONTRACTORS
Istatome šiltu oru pučiamus pečius, vandens boilerius ir oro vėsinčius. Vieninteliai iš lietuvių turime miesto leidimą dirbti naujuose namuose.
CICERO HEATING AND SHEET METAL CO.
2431 So. Kedzie Ave., Chicago 23, Ill. Ofiso tel. 277 1442
JUOZAS ŽEMAITIS — OL 6-0412
VICTOR SKADĖ — ST 8-9277
A. ABALL ROOFING
Ikurta prieš 50 metų. VISOKIUS STOGUS, rinas ir nutekamuosius vamzdžius sutaisome arba naujus įdedame.
KAMINUS IŠVALOME ir pataisome. Nudžiosime namus iš leuko ir atliekam "tuckpointing" darbus. Esame apdrausti, visas darbas garantuotas.
Skambinkit LA 1-6047 arba RO 2-8778
Įkainavimas veltui, kreipkitės bet kada.